

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego : 2023/2024

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Higiena i epidemiologia
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Hygiene and epidemiology
Kierunek studiów	lekarski
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	jednolite magisterskie
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	stacjonarne
Dyscyplina	nauki medyczne
Język wykładowy	polski

Koordinator przedmiotu	dr hab. n. med. Barbara Kołłątaj
------------------------	----------------------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	semestr	Punkty ECTS
wykład	15	III	2
konwersatorium			
ćwiczenia	10	III	
laboratorium			
warsztaty			
seminarium	15	III	
proseminarium			
lektorat			
praktyki			
zajęcia terenowe			
pracownia dyplomowa			
translatorium			
wizyta studyjna			

Wymagania wstępne	Znajomość zagadnień z: histologia, cytofizjologia i podstaw medycyny prewencyjnej
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

C1 Zapoznanie studentów z podstawami epidemiologii, jej celami, metodami badań, wyprowadzania wniosków z obserwacji epidemiologicznych i wykorzystania informacji epidemiologicznej do oceny sytuacji zdrowotnej zbiorowości ludzkiej
C2 Zapoznanie studentów z rolą epidemiologii i higieny w profilaktyce chorób zakaźnych i niezakaźnych, zasad prowadzenie dochodzenia i nadzoru epidemiologicznego oraz planowania działań z zakresu profilaktyki i promocji zdrowia
C3 Przedstawienie studentom podstawowego zasobu wiedzy na temat środowiskowych uwarunkowań zdrowia jednostki i populacji, uwzględniające wskaźniki demograficzne i ich znaczenie w profilaktyce i leczeniu oraz podstawowych zasad analizy epidemiologicznej
C4 Przygotowanie studentów do rozpoznania skutków zdrowotnych wywołanych szkodliwymi czynnikami fizycznymi, chemicznymi i biologicznymi, związanymi ze środowiskiem pracy i życia człowieka
C5 Zapoznanie studentów z zagrożeniami występującymi w pracy, warunków bytowych (miejsce

zamieszkania) i zasadami profilaktyki zakażeń szpitalnych
C6 Przekazanie studentom wiedzy w zakresie sytuacji epidemiologicznej wybranych chorób zakaźnych i niezakaźnych w Polsce, w Europie i na świecie

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
WIEDZA		
W_01	Zna i rozumie społeczny wymiar zdrowia i choroby, wpływ środowiska społecznego i nierówności społecznych oraz różnic społeczno-kulturowych na stan zdrowia	D.W1.
W_02	Zna metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji, różne systemy klasyfikacji chorób i procedur medycznych	G.W1.
W_03	Zna sposoby identyfikacji i badania czynników ryzyka, wady i zalety różnego typu badań epidemiologicznych oraz miary świadczące o obecności zależności przyczynowo-skutkowej	G.W2.
W_04	Zna epidemiologię chorób zakaźnych i przewlekłych, sposoby zapobiegania ich występowaniu na różnych etapach naturalnej historii choroby oraz rolę nadzoru epidemicznego	G.W3.
W_05	Zna regulacje prawne i podstawowe metody dotyczące eksperymentu medycznego oraz prowadzenia innych badań medycznych z uwzględnieniem podstawowych metod analizy danych	G.W8.
UMIEJĘTNOŚCI		
U_01	Potrafi dostrzegać oznaki zachowań antyzdrowotnych i autodestrukcyjnych oraz właściwie na nie reagować	D.U2.
U_02	Opisuje strukturę demograficzną ludności i na tej podstawie ocenia problemy zdrowotne populacji	G.U1.
U_03	Potrafi uzyskać informacje na temat obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i przewlekłych oraz planuje działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania	G.U2.
KOMPETENCJE SPOŁECZNE		
K_01	Przestrzega tajemnicy lekarskiej	K.3.
K_02	Potrafi nawiązać i utrzymać głęboki i pełen szacunku kontakt z pacjentem, a także okazywać zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych	K.1.
K_03	Kieruje się dobrem pacjenta	K.2.
K_04	Dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K.5.
K_05	Propaguje zachowania prozdrowotne	K.6.

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykłady:

1. Wprowadzenie do zagadnień epidemiologii i higieny: cele i zadania. Pojęcie zdrowia, zachowań prozdrowotnych i antyzdrowotnych. Profilaktyka, fazy profilaktyki, rola epidemiologii w tworzeniu programów profilaktycznych. Triada epidemiologiczna. Podstawy demografii medycznej. Cechy i zjawiska demograficzne istotne w analizach

epidemiologicznych.

2. Aktualne problemy zdrowotne i demograficzne populacji polskiej. Przyczyny i rozmiary niepełnosprawności.
3. Transformacja epidemiologiczna. Epidemiologia wybranych chorób cywilizacyjnych: choroby układu krążenia, choroby nowotworowe.
4. Choroby dietozależne. Wpływ stylu życia i diety na profilaktykę i występowanie chorób.
5. Epidemiologia urazów, wypadków i zatruc w Polsce i ich profilaktyka.
6. Choroby zawodowe i choroby związane z wykonywaniem pracy. Demonstracja listy chorób zawodowych, omówienie procedury rozpoznawania i zgłaszania chorób zawodowych. Zagrożenie zawodowe dla zdrowia – ocena ryzyka, ochrona osobista pracowników.
7. Podstawy toksykologii i ekotoksykologii. Uzależnienia i ich profilaktyka.
8. Źródła informacji o stanie zdrowia populacji (pośrednie i bezpośrednie). Dane wykorzystywane do opracowań epidemiologicznych. MSKCH i PZ i inne klasyfikacje. Karta zgonu, karta zawiadomienia o chorobie zakaźnej, dokumentacja szpitalna.

Seminaria:

1. Struktura i zadania Inspekcji Sanitarnej w Polsce. Rodzaje nadzoru epidemiologicznego i ewaluacja nadzoru epidemiologicznego.
2. Podstawowa terminologia używana w epidemiologii chorób zakaźnych. Łańcuch epidemiczny. Pośrednie i bezpośrednie drogi szerzenia się zakażeń i chorób zakaźnych i metody ich przerywania. Epidemia, endemia, pandemia. Metody zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym. Izolacja źródła zakażenia. Kwarantanna i kordon sanitarny.
3. Zakażenia szpitalne i organizacja ich kontroli. Procedury należytej czystości rąk personelu i czystości środowiska szpitalnego.
4. Szczepienia ochronne. Rodzaje szczepionek. Organizacja i finansowanie szczepień ochronnych w Polsce. Program Szczepień Ochronnych w Polsce. Niepożądane Odczyny Poszczepienne.
5. Aktualna sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych w Polsce i na świecie i metody ich profilaktyki.
6. Czynniki środowiska zewnętrznego (fizyczne, chemiczne i biologiczne) wpływające na zdrowie człowieka. Uwarunkowania środowiskowe chorób –wpływ zanieczyszczeń wody, powietrza i gleby na rozwój chorób, zespół chorych budowli.
7. Higiena w zakładach opieki zdrowotnej. Zagrożenie zdrowotne na wybranych stanowiskach pracy w ochronie zdrowia.
8. Wywiad standaryzowany, jako metoda w badaniach epidemiologicznych. Zasady budowy kwestionariusza wywiadu dla celów profilaktyki chorób. Zasady przeprowadzania wywiadu. Błędy ze strony ankietera i respondenta.

Ćwiczenia:

1. Metody porównywania stanu zdrowia populacji. Negatywne mierniki zdrowia (śmiertelność, umieralność, zapadalność, chorobowość, umieralność okołoporodowa i umieralność niemowląt) i pozytywne mierniki zdrowia (średnia długość życia, przyrost naturalny, współczynnik urodzeń, współczynnik płodności, współczynnik dzietności). Standaryzacja współczynników. *Zadanie praktyczne: obliczanie wybranych współczynników epidemiologicznych i demograficznych oraz ich interpretacja.*
2. Nowoczesne miary epidemiologiczne jakości życia jednostki i populacji (YLL, YLD, DALY, QALY). *Zadanie praktyczne: obliczanie wybranych nowoczesnych współczynników epidemiologicznych oraz ich interpretacja.*
3. Zasady planowania badań epidemiologicznych. Metody wyboru populacji do badań epidemiologicznych. Typy badań epidemiologicznych. Badania opisowe, ekologiczne i przekrojowe. Badania epidemiologiczne analityczne: kliniczno-kontrolne i kohortowe. Istota, etapy, wady i zalety. *Zadanie praktyczne: wartościowanie badań, obliczenie ilorazu szans i ryzyka względnego i ich interpretacja.*

4. Badania eksperymentalne: rodzaje, etapy. Randomizacja. Próba ślepa. Badania przesiewowe i ich zastosowanie w medycynie. Cele i metody badań przesiewowych. Warunki zastosowania badań przesiewowych w populacji. *Zadania praktyczne: ocena trafności testu przesiewowego.*

5. Choroby brudnych rąk - zakażenia jelitowe. Zatrucia pokarmowe. *Zadanie praktyczne: Opracowanie ogniska epidemiologicznego zakażenia jelitowego.*

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01 - W_05	wykład konwersatoryjny, wykład konwencjonalny analiza tekstu	Test wielokrotnego wyboru (MCQ) 40 pytań sprawdzenie umiejętności praktycznych	protokół egzaminacyjny karta oceny
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01 - U_03	ćwiczenia praktyczne, studium przypadku	Test wielokrotnego wyboru (MCQ) 20 pytań sprawdzenie umiejętności praktycznych	protokół egzaminacyjny karta oceny
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			
K_01 - K_04	wykład konwersatoryjny, dyskusja	obserwacja	karta oceny
K_05	ćwiczenia praktyczne, dyskusja	sprawozdanie	plik sprawozdania

VI. Kryteria oceny, wagi

Sprawdzanie umiejętności praktycznych na zajęciach, ocenianie ciągle.
Kończącą weryfikacją cyklu kształcenia przedmiotu Higiena i Epidemiologia jest Zaliczenie z oceną, które ma formę testu wielokrotnego wyboru (MCQ) z jedną prawidłową odpowiedzią składającego się z 60 pytań. Do każdego pytania jest przypisanych 5 odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawidłowa. Za każdą prawidłową odpowiedź student otrzymuje 1 punkt, nie przyznaje się punktów ujemnych za nieprawidłową odpowiedź. Test jest przewidziany po zakończeniu całego cyklu kształcenia z Epidemiologii i Higieny. Warunkiem dopuszczenia do testu jest oddanie wszystkich kart pracy z ćwiczeń praktycznych i prawidłowe rozwiązanie zadań w ramach tych ćwiczeń.

Kryteria oceny:

bardzo dobra (5)	- 94-100 %
ponad dobra (4,5)	- 85-93 %
dobra (4)	- 76-84%
dość dobra (3,5)	- 68-75%
dostateczna (3)	- 60-67%

niedostateczna (2) - poniżej 60%

Liczba dopuszczalnych zaliczeń poprawkowych – 2, każde zaliczenie poprawkowe z identycznymi programami procentowymi i ocenami, jak powyżej.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	40
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	10

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
1. Paradowska-Stankiewicz I., Wojtyniak B., Epidemiologia. Od teorii do praktyki, Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2021 2. Bzdęga J., Gębska-Kuczerowska A., Epidemiologia w zdrowiu publicznym, Wydawnictwo PZWL, Warszawa, 2022
Literatura uzupełniająca
1. Wojtyniak B., Goryński P., Sytuacja zdrowotna Polski i jej uwarunkowania: https://www.pzh.gov.pl/raport-sytuacja-zdrowotna-ludnosci-polski-i-jej-uwarunkowania/ 2. Jędrychowski W., Epidemiologia w medycynie klinicznej i zdrowiu publicznym, Wydawnictwo UJ, Kraków, 2010